

ROMÂNIA
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
ACADEMIA DE POLIȚIE „ALEXANDRU IOAN CUZA”
ȘCOALA DOCTORALĂ „ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚA
NAȚIONALĂ”

TEZĂ DE DOCTORAT

-REZUMAT-

Conducător de doctorat,

Prof.univ.dr.

Ștefania-Georgeta UNGUREANU

Doctorand,

NEAGU MONA-LISA

București

- 2 0 1 5 -

ROMÂNIA

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

ACADEMIA DE POLIȚIE „ALEXANDRU IOAN CUZA”

Nr. _____ din _____ 2015

Nesecret

Exemplar nr.

Doctorand NEAGU Mona-Lisa

TEZĂ DE DOCTORAT

IMPLICAȚIILE NERESPECTĂRII DREPTURILOR CONDAMNAȚILOR DIN PERSPECTIVA DREPTULUI EUROPEAN

Conducător de doctorat,

Prof.univ.dr.

Ștefania-Georgeta UNGUREANU

**Teză elaborată în vederea
obținerii titlului științific
de Doctor în Ordine Publică
și Siguranță Națională**

București

- 2 0 1 5 -

CUPRINS

INTRODUCERE

CAPITOLUL I. DREPTURILE OMULUI versus JURISDICȚIA EUROPEANĂ

SECȚIUNEA 1. Delimitări conceptuale în materie

- 1.1. Scurt istoric asupra evoluției și dezvoltării drepturilor omului
- 1.2. Promovarea drepturilor omului prin proceduri și mecanisme specifice
- 1.3. Implicarea organizațiilor internaționale din perspectiva mecanismelor de promovare a drepturilor omului
- 1.4. Mijloace de acțiune în plan internațional

SECȚIUNEA 2. Convenția Europeană a Drepturilor Omului

- 2.1. Trăsături generale ale Convenției Europene
- 2.2. Convenția Europeană și Declarația Universală
- 2.3. Convenția Europeană și Pactul Organizației Națiunilor Unite
- 2.4. România stat semnatar al Convenției. Aderarea României la Consiliul Europei, ratificarea convenției și preeminenta convenției în dreptul intern român

CAPITOLUL II. ANALIZĂ PRACTICII CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI DIN PERSPECTIVA RESPECTĂRII DREPTURILOR OMULUI, RESPECTIV, A DREPTURILOR CONDAMNAȚILOR

SECȚIUNEA 1. Curtea Europeană a Drepturilor Omului – prezent și viitor

- 1.1. Evoluție istorică
- 1.2. Necesitatea reformei CEDO

SECȚIUNEA 2. Procesul reformator CEDO din perspectiva unui sistem judiciar care să garanteze neutralitatea instanței

- 2.1. Impactul CEDO în Europa de Est
- 2.2. Critici aduse anumitor hotărâri ale CEDO și efectul produs de acestea în dreptul intern al statelor membre
- 2.3. Curtea Europeană a Drepturilor Omului versus Curtea de Justiție a Comunităților Europene Pentru Unificarea Respectării Drepturilor Omului

SECȚIUNEA 3. Curtea Europeană a Drepturilor Omului din perspectiva unui sistem judiciar care să garanteze neutralitatea instanței

- 3.1. Necesitatea creării unui sistem judiciar în conformitate cu exigentele statului de drept
- 3.2. Recunoașterea și respectarea independenței instanțelor din perspectiva reformării sistemului european de protecție a drepturilor omului

CAPITOLUL III. RESPECTAREA DREPTURILOR CONDAMNAȚILOR DIN PERSPECTIVA STATULUI DE DREPT

SECȚIUNEA 1. Regimul de executare a pedepselor în dreptul românesc

- 1.1. Evoluție istorică

- 1.2. *Regimul penitenciar general*
  - 1.2.1. *Regimul de maximă siguranță*
  - 1.2.2. *Regimul închis*
  - 1.2.3. *Regimul semideschis*
  - 1.2.4. *Regimul deschis*
- 1.3. *Regimul penitenciar special*
  - 1.3.1. *Regimul condamnaților majori la închisoare de lungă durată*
  - 1.3.2. *Regimul condamnaților recidiviști*
  - 1.3.3. *Regimul condamnaților cu comportament deosebit de periculos*
  - 1.3.4. *Regimul condamnaților la închisoare de durată medie și de scurtă durată*
  - 1.3.5. *Regimul condamnaților majori, femei și vârstnici*
  - 1.3.6. *Regimul penitenciar al unor categorii speciale de condamnați*

Regimul condamnaților inadaptați social

Regimul unor condamnați bolnavi

Regimul de executare a pedepselor pentru minori

Internarea și repartiția minorilor în penitenciar

Regimul de deținere special aplicabil condamnaților minori

Regimul de reeducare a condamnaților minori

Regimul de școlarizare a condamnaților minori

SECȚIUNEA 2. Elemente de drept comparat în materia regimurilor de detenție în sistemul penitenciar

- 2.1. *Categoriile de instituții penale în materie - pe plan european*
- 2.2. *Modalități de administrarea sistemelor penitenciare*
- 2.3. *Drepturilor deținuților*
- 2.4. *Reflecții asupra specificității sistemului penitenciar din Statele Unite ale Americii*

SECȚIUNEA 3. Etica și deontologia personalului penitenciar

- 3.1. *Principiile care guvernează conduita profesională a funcționarilor publici din sistemul administrației penitenciare*
- 3.2. *Reguli privind relaționarea și comunicarea dintre cadrele penitenciarului și deținut*
- 3.3. *Deontologia lucrătorului din sistemul penitenciar în relația cu diferite categorii de persoane private de libertate*
- 3.4. *Impactul faptelor de corupție săvârșite de către personalul penitenciar față de persoanele private de libertate*

CAPITOLUL IV. CONSECINȚELE ȘI FENOMENELE PRIVĂRII DE LIBERTATE

SECȚIUNEA 1. Consecințele privării de libertate

SECȚIUNEA 2. Fenomenele psiho-sociologice ale mediului privativ de libertate

- 2.1. *Șocul depunerii (încarcerării)*
- 2.2. *Percepția deținutului asupra pedepsei și a mediului privativ*
- 2.3. *Mediul penitenciar și depresia persoanelor condamnate*

SECȚIUNEA 3. Activități și programe organizate în instituțiile penale

- 3.1. *Formarea profesională*
- 3.2. *Munca*
- 3.3. *Asistența psihologică și socială*
- 3.4. *Activitățile sociale și culturale*
- 3.5. *Educația religioasă*

SECȚIUNEA 4. Reintegrarea socială a condamnaților

4.1. Munca în penitenciar - mijloc de reintegrare socială a condamnaților

4.2. Contactul persoanelor private de libertate cu lumea exterioară

4.3. Asistența religioasă a persoanelor private de libertate

CAPITOLUL V. STUDIU DE CAZ: DINAMICA ACTIVITĂȚII SISTEMULUI PENITENCIAR REFLECTATĂ ÎN RAPOARTELE ANP, CPT și APADOR-CH

CONCLUZII ȘI PROPUNERI DE LEGE FERENDA

BIBLIOGRAFIE

INTRODUCERE

Într-o societate „globalizată” prin conținut și statut, perceperea sensului exact al instituției juridice a drepturilor omului, constituie un curaj în abordarea semnificației, chiar filosofice a acestor drepturi, deoarece implicațiile acestora sunt imposibil de cuantificat, raportate la o „normalitate” în adevăratul sens al cuvântului.

Societatea evoluează, și apar probleme noi ce produc importante modificări atât la nivel de concepție, cât și de înțelegere cu privire la drepturile omului. Astfel, au apărut teorii sociale ce caută să legitimizeze prerogativa statului de a interveni prompt pentru apărarea drepturilor și libertăților, de a lua decizii coerente, de natură a întreține un climat de pace și siguranță. Dar dincolo de mesajul teoriilor care au încercat să justifice dreptul statului de a prelua anumite prerogative privind drepturile omului, de a apăra prin mijloace adecvate interesele unor categorii sociale mai dezavantajate, există și exemple concrete care demonstrează și caracterul „totalitarist” al unor asemenea teorii.

O asemenea contradicție flagrantă cu aceste considerente sunt cunoscutele revoluții care au dus la prăbușirea comunismului în țările Europei de răsărit.

De aceea, putem afirma ca problematica drepturilor omului a înregistrat în ultimii ani o evoluție demnă de remarcat, atât în ceea ce privește elaborarea și adoptarea unor noi proiecte de acte normative, cât și în ceea ce privește transpunerea practică a dispozițiilor legale în vigoare.

Dar nu pot fi ignorate deseori violări ale drepturilor omului care ne determină a căuta, a cerceta, a interpreta și chiar a cuantifica potențialul tuturor implicațiilor produse la nivel global în materia respectării drepturilor omului.

Cu toate că au fost înregistrate armonizări progresive ale cadrului legal - decizia legislativă în sensul promovării respectului față de valorile drepturilor omului, prin modificarea și completarea proiectelor de lege trimise Parlamentului, dar și prin schimbarea legislației deja existente, suntem îndreptățiți a afirma că încă mai există destule lucruri de făcut în sensul coerenței actului de justiție, ce trebuie realizat.

Luăm în considerare ca reper importanța asigurării respectării drepturilor omului în construcția europeană, fie ca amintim de Curtea Europeană a Dreptului Omului - organ judiciar creat de Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale - sau că analizăm impactul Curții Europene de Justiție mai ales pentru țările Europei de Est.

Originalitatea cercetării constă într-un alt aspect pe care l-am urmărit, în mod special, acela că, într-un stat de drept, respectarea drepturilor omului, fie el în stare de libertate sau într-o stare privativă de libertate - constituie o prerogativă a tuturor statelor de drept, cât și a organizațiilor internaționale, care militează pentru o corectă înfăptuire a justiției.

Sens în care, literatura de specialitate conferă problematicii drepturilor omului atât o zonă de reglementare juridică, dar și implicații ale acesteia în dreptul internațional și național.

Tematica cercetării întreprinse impune o tratare nu numai din perspectivă juridică, dar și o abordare interdisciplinară. În afara doctrinei considerăm oportun și interpretarea, prin exprimarea ideilor cu privire la drepturile omului, în filosofie, sociologie, criminologie, biologie și nu numai.

Se cunoaște faptul că sistemul de garanție colectivă a drepturilor omului instituit de Curtea Europeană a Drepturilor Omului este pus în aplicare prin mijloace juridice la nivel național și internațional, sens în care majoritatea statelor-părți au conferit Convenției statutul de drept intern astfel încât în aceste state, Convenția poate fi invocată ca lege în fața instanțelor naționale astfel încât să poată crea drepturi direct aplicabile persoanelor fizice în timp ce în statele în care Convenția nu are statut de lege internă este necesară adoptarea unei legislații care să asigure punerea în aplicare a prevederilor acesteia.

La începutul documentării propriu-zise, am desfășurat o amplă informare prin culegerea de informații teoretice în domeniu. Informarea s-a fost realizat în mod constant și continuu. După consultarea bibliografiei relevante s-a reușit conturarea unei viziuni de ansamblu asupra întregului sistem judiciar și a efectelor produse de acesta. De asemenea, prin mijloacele electronice, am avut posibilitatea să păstrez în mod sistematic o evidență a surselor bibliografice, dar și posibilitatea actualizării și completării operative a volumului de surse informaționale.

În concret, activitatea de documentare o putem sistematiza, în următoarele etape:

- stabilirea temei și a structurii tezei de doctorat;
- identificarea surselor bibliografice care abordează și tratează problematica respectării drepturilor omului în plan teoretic și practic;
- examinarea hotărârilor pronunțate de instanțele naționale și internaționale în care s-au constatat încălcări ale prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului ;
- studierea aprofundată a materialelor bibliografice;
- valorificarea informațiilor obținute prin sistematizarea și prelucrarea acestora;

- vizite de informare-documentare la diverse instituții europene și aprofundarea cunoștințelor prin transfer de expertiză de la organismele europene și euroatlantice cu care am intrat în contact (Belgia și Estonia).

Elemente de noutate și contribuții personale pe care intenționăm să le alăturăm la problematica nerespectării drepturilor condamnaților:

- abordarea, într-o manieră interdisciplinară, a unei palete largi de concepte, teorii, metode și tehnici de cercetare din domeniul cercetat;
- analiza teoretică și practică a procesului penal, în special cel execuțional;
- fundamentarea și evidențierea mijloacelor și căilor de acțiune pentru protecția drepturilor condamnaților și pentru prevenirea încălcării lor;
- evidențierea istoricului în practica pentru promovarea și respectarea drepturilor omului;
- apropierea dintre teoria și practica drepturilor omului și prezentarea elementelor de drept comparat;
- conturarea necesității creării unui sistem judiciar în conformitate cu exigentele statului de drept;
- prezentarea particularităților instituțiilor, autorităților și organizațiilor în promovarea drepturilor omului, și implicit, a drepturilor condamnaților;
- tratarea sistematică a principalelor instrumente juridice internaționale referitoare la respectarea drepturilor omului.

CAPITOLUL I

DREPTURILE OMULUI versus JURISDICȚIA EUROPEANĂ

SECȚIUNEA 1

Delimitări conceptuale în materie

1.1. Scurt istoric asupra evoluției și dezvoltării drepturilor omului

În primul capitol al prezentei lucrări am analizat atât doctrina drepturilor omului împreună cu organismele, procedurile și mecanismele specifice promovării acestor drepturi, dar și evoluția acestora pe plan intern și internațional.

De asemenea, capitolul vizează prezentarea într-o manieră sistematică a convențiilor, pactelor și protocoale ratificate de România și recunoașterea complexității și originalității instituțiilor juridice fără de care societatea democratică nu se poate înfăptui.

1.2. Promovarea drepturilor omului prin proceduri și mecanisme specifice

Protecția juridică internațională a drepturilor omului se realizează prin proceduri și mecanisme internaționale care au atribuții de supraveghere, control sau chiar cu puteri decizionale în aplicarea unor măsuri sancționatorii față de un stat care încalcă obligațiile asumate privitoare la drepturile omului¹.

1.3. Implicarea organizațiilor internaționale din perspectiva mecanismelor de promovare a drepturilor omului

Unele organizații care se ocupă, de asemenea, de protecția drepturilor omului, în domeniile lor de activitate au prevăzut proceduri de promovare a respectării tratatelor cu privire la drepturile omului.

1.4. Mijloace de acțiune în plan internațional

La nivelul Organizației Națiunilor Unite există o procedură de examinare a comunicărilor

---

¹În practică atribuțiile de promovare și protecție se interferează , fiind adesea dificil să se facă delimitări clare în exercitarea lor de către state sau organe și organizații internaționale așa cum apreciază cu just temei Gheorghe Moca, Drept internațional public, UNEX-AZ, Universitatea Română de Științe și Arte, București, 1992, vol.I, p.230.

primite de la persoane sau de la organizații internaționale, în cadrul Comisiei pentru drepturile omului².

Comisia ONU pentru drepturile omului reprezintă principalul for al ONU în care sunt examinate cele mai diverse probleme privind respectarea și promovarea drepturilor omului.

Comisia a extins treptat metodele de lucru și procedurile la care recurge, pentru a examina și urmări diferitele aspecte ale drepturilor omului, a continua să fie laboratorul de elaborare de noi norme juridice în acest domeniu și a răspunde cerințelor imediate.

Astfel, Comisia a creat grupuri de lucru, care examinează rapoartele³ acestora și adoptă rezoluții sau decizii pe baza lor. De asemenea, au pus în evidență tipuri de încălcări ale drepturilor omului și modalități de acțiune, atât în plan intern, cât și în plan internațional, pentru a le elimina⁴.

SECȚIUNEA 2

Convenția Europeană a Drepturilor Omului

2.1. Trăsături generale ale Convenției Europene

Este unanim recunoscut faptul că dreptul Convenției este, în mare parte, un drept jurisprudențial și evolutiv, iar principiile de interpretare impuse de Curte au contribuit la precizarea și extinderea câmpului lor de aplicare. Edificator este că preocuparea predominantă a fost de a asigura drepturilor garantate o adevărată eficacitate întrucât „scopul Convenției constă în protejarea drepturilor, nu teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective”. Drept urmare, drepturile enunțate nu generează numai simple obligații de abținere, ci reclamă uneori „măsuri pozitive din partea statului contractant”⁵.

---

² Prin rezoluțiile Consiliului Economic și Social 1235 (LXII) din 06 iunie 1967 și 1503 (LXVIII) din 27 mai 1970, a fost adoptată o procedură de examinare a comunicărilor primite la ONU din partea persoanelor și organizațiilor neguvernamentale, privind încălcările ale drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

³ Notăm în acest sens rapoartele prezentate de-a lungul anilor privind problematica minorităților, libertățile religioase, execuțiile sumare și dispariții involuntare, dreptul la opinie și exprimare liberă, Violența împotriva femeilor, traficul de femei și migrația femeilor, traficul de copii, prostituția copiilor și pornografia implicând pe copii, drepturile muncitorilor migranți, situația persoanelor deplasate în interiorul țărilor lor și altele.

⁴ În ultimii ani, Comisia a organizat sesiuni speciale pentru examinarea situațiilor de urgență din unele țări și regiuni ale lumii (Rwanda, Kosovo R.F. Iugoslavia, teritoriile palestiniene) și a adoptat recomandări.

⁵ Jurisprudența europeană a statuat că obligațiile statului pot merge până la protejarea unei persoane față de ingerințele unor terți .

Este corect și necesar a sub linia faptul că în mod sistematic, Curtea consideră Convenția ca „un instrument viu” ce trebuie interpretat „în lumina concepțiilor ce prevalează în zilele noastre în societățile democratice”.

2.2. Convenția Europeană și Declarația Universală

Declarația Universală a Drepturilor Omului pornește de la necesitatea unui standard minim, care să fie respectat pe plan universal, respectiv, aceea a stabilirii unei concepții comune despre drepturile și libertățile omului. De aceea este cunoscut faptul că fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume se consolidează pe recunoașterea și respectarea totodată a tuturor drepturilor și libertăților oamenilor.

2.3. Convenția Europeană și Pactul Organizației Națiunilor Unite

Atât Pactul internațional privind drepturile civile și politice, cât și Convenția europeană din 1950 sunt principalele documente juridice internaționale, izvoare ale normelor care prevăd drepturi civile și politice - conțin și o serie de prevederi de ordin general care determină sfera aplicării acestor drepturi, principalele obligații ale statelor și cadrul de ansamblu al aplicării lor.

2.4. România stat semnatar al Convenției. Aderarea României la Consiliul Europei, ratificarea convenției și preeminenta convenției în dreptul intern român

Convenția face parte din dreptul nostru intern întrucât, potrivit art. 11 (2) din Constituția României, - „tratatele ratificate de Parlament, conform legii, fac parte din dreptul intern”. Dar ea are și preeminența, nu numai în virtutea principiului primatului dreptului internațional, ci și pentru că aceasta este consacrată printr-o normă constituțională.

CAPITOLUL II

ANALIZĂ PRACTICII CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI DIN PERSPECTIVA RESPECTĂRII DREPTURILOR OMULUI, RESPECTIV, A DREPTURILOR CONDAMNAȚILOR

SECȚIUNEA 1

Curtea Europeană a Drepturilor Omului – prezent și viitor

1.1. Evoluție istorică

Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților sale fundamentale a fost elaborată de către Consiliul Europei, transpunând din planul ideatic principiile care stau la baza activității acestuia respectiv, democrația pluralistă, respectarea drepturilor omului și statului de drept, în cel al realității imediate. Deschisă semnării la Roma la 4 noiembrie 1950, ea a intrat în vigoare în septembrie 1953.

1.2. Necesitatea reformei CEDO

Unul din imperativele majore care au impus reforma a fost necesitatea de a face față unui număr tot mai mare de cazuri, datorate admiterii altor state în C.E. și recunoașterii jurisdicției Curții, cu toate consecințele sale.

SECȚIUNEA 2

Procesul reformativ CEDO din perspectiva unui sistem judiciar care să garanteze neutralitatea instanței

Sistemul european de protecție a drepturilor omului (SEPDO) reprezintă cel mai avansat și eficient sistem internațional de promovare, protejare și implementare a drepturilor individului. Creat ca o necesitate socială și politică în cadrul și sub auspiciile Consiliului Europei la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, SEPDO reprezintă prima inițiativă internațională de implementare a prevederilor statuate în Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de către Adunarea Generală a ONU la 10 decembrie 1948.

2.1. Impactul CEDO în Europa de Est

După o perioadă de mai bine de 20 de ani de influență a Convenției, și influența Curții Europene a început să se facă simțită din ce în ce mai mult. La ora actuală, Curtea Europeană ocupă un rol predominant.

2.2. Critici aduse anumitor hotărâri ale CEDO și efectul produs de acestea în dreptul intern al statelor membre

Potrivit argumentelor expuse în prezenta lucrare consider că statele membre ar trebui să își însușească și posibilitatea de a avea proceduri de revizuire (cel puțin în dosarele penale) pentru a putea asigura efectiv ceea ce se numește „recours subjectif” pentru solicitanții persoane fizice.

2.3. Curtea Europeană a Drepturilor Omului versus Curtea de Justiție a Comunităților Europene Pentru Uniformizarea Respectării Drepturilor Omului

În urma analizei întreprinse în lucrarea de doctorat putem susține faptul că nu există un conflict major între cele două curți europene. Cunoaștem doar că jurisdicția celor două curți nu este identică.

SECTIUNEA 3

Curtea Europeană a Drepturilor Omului din perspectiva unui sistem judiciar care să garanteze neutralitatea instanței

3.1. Necesitatea creării unui sistem judiciar în conformitate cu exigentele statului de drept

Curtea Europeană a Drepturilor Omului⁶ încă de la începuturile jurisprudenței sale afirmă deseori că mecanismul de garantare al Convenției vizează protecția unor drepturi efective și concrete și nu a unor drepturi teoretice și iluzorii⁷. De aceea, nu este suficient faptul că statele recunosc accesul la justiție al oricărei persoane, ci este obligatoriu ca tribunalul în cauză să îndeplinească anumite calități.

3.2. Recunoașterea și respectarea independenței instanțelor din perspectiva reformării sistemului european de protecție a drepturilor omului

Independența puterii judecătorești față de puterea legiuitoare și, în special, față de cea executivă este un principiu ce rezultă din teoria separației puterilor în stat dezvoltată de Montesquieu și, în ciuda erodării contemporane a acestei concepții, apare în majoritatea textelor de natură constituțională din statele europene prin formula sintetică: *judecătorii se supun doar*

---

⁶ Numită, în cele ce urmează, Curtea sau CEDO. hotărâri le și deciziile Curții citate mai jos sunt accesibile la (www.echr.coe.int). Fosta Comisie europeană a drepturilor omului va fi numită, în cele ce urmează, Comisia.

⁷ CEDO, decizia Airey din 9 octombrie 1979, §25.

*legii*⁸.

CAPITOLUL III

RESPECTAREA DREPTURILOR CONDAMNAȚILOR DIN PERSPECTIVA STATULUI DE DREPT

SECTIUNEA 1.

Regimul de executare a pedepselor în dreptul românesc

1.1. Evoluție istorică

Pentru perioada antică nu există mărturii scrise despre sistemul juridic și aplicarea pedepselor în Dacia. În schimb, există dovezi referitoare la cultura și civilizația din Dacia, care permit să tragem concluzia că atât sistemul juridic, cât și aplicarea pedepselor au funcționat în limitele orânduirii sociale care a dominat acea lume.

1.2. Regimul penitenciar general

Regimurile de executare se diferențiază prin gradul de limitare a libertății de mișcare a persoanelor private de libertate și activitatea zilnică, în raport de situația juridică, starea sănătății, vârsta, categoria în care au fost clasificate și comportarea în timpul executării pedepsei. Față de cele prezentate trebuie făcută precizarea, de altfel deosebit de importantă, că tratamentul diferențiat în mediul privativ nu reprezintă o discriminare⁹.

1.2.1. Regimul de maximă siguranță

Acest regim se aplica inițial persoanelor condamnate la pedeapsa detențiunii pe viață sau la pedeapsa închisorii mai mare de 13 ani, precum și celor care prezintă risc pentru siguranța penitenciarului¹⁰.

---

⁸ J. Figueiredo Dias, M.1., Anlunes, La notion europeenne de tribunal independant et impartial. Une approche fi partir du droit portugais de procedure penale, în "Revue de sciences criminelles et de crimonologie", 1990, p. 734.

⁹ F. Gheorghe, *Mediul penitenciar*, în Revista de știință penitenciară nr. 1/1996, București.

¹⁰ *Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, publicată în Monitorul Oficial nr. 514 din 14 august 2013.*

1.2.2. Regimul închis

Regimul închis este cel mai des întâlnit regim de executare a pedepselor, sub incidența sa intrând majoritatea populației carcerale. Se aplică persoanelor condamnate la pedeapsa închisorii mai mare de 3 ani, dar care nu depășește 13 ani.

1.2.3. Regimul semideschis

Acest tip de regim de executare a pedepsei se aplică inițial persoanelor condamnate la închisoarea mai mare de 1 an, dar care nu depășește 3 ani.

Persoanele condamnate care execută pedeapsa în regim semideschis pot presta muncă și pot desfășura activități educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, în afara penitenciarului, sub supraveghere.

1.2.4. Regimul deschis

Regimul deschis oferă persoanelor private de libertate posibilitatea de a se deplasa neînsoțite în interiorul locului de deținere, de a presta muncă și de a desfășura activitățile educative, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială în afara locului de deținere, fără supraveghere¹¹.

1.3. Regimul penitenciar special

Pe lângă regimul general, pentru anumite categorii de condamnați se impune un regim special, pe criterii de sex, vârstă, antecedente penale, natura infracțiunii săvârșite, durata pedepsei, etc.

În felul acesta se realizează un regim penitenciar individualizat, mai adaptat în funcție de elementele individuale sociale sau de conduită ale fiecărui condamnat, pentru reeducarea lui.¹²

1.3.1. Regimul condamnaților majori la închisoare de lungă durată

Pedepsele pe termen lung sunt pronunțate pentru infracțiuni serioase și exprimă cenzura și răspunsul societății pentru faptele comise. Executarea pedepselor trebuie însă să privească spre

---

¹¹ Art. 77 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

¹² Ion Oancea, *Drept executional penal*, Editura All Educational S.A., București, 1998

viitor și să pregătească o eventuală reintegrare a deținutului în societate. Luând în considerare efectele negative ale unei astfel de pedepse asupra deținutului, executarea poate deveni contraproductivă, atât pentru societate, cât și pentru deținut. Eliberarea înainte de termen și liberarea condiționată devin astfel instrumente importante în adaptarea executării pedepsei la schimbări circumstanțiale, în special pentru deținuții pe termen lung și ghidează deținuții spre o graduală readaptare la libertate.

1.3.2. Regimul condamnaților recidiviști

Recidiviștii constituie o categorie aparte de condamnați, caracteristica lor fiind „*persistența*” în infraționalitate. Și pentru această categorie se impune un regim mai sever; ei sunt ținuti separat de ceilalți condamnați primari în secții speciale pentru ei și regimul de deținere este asemănător celui pentru condamnații periculoși.

1.3.3. Regimul condamnaților cu comportament deosebit de periculos

Sunt cei care au avut conflicte cu alți condamnați sau cu personalul penitenciarului care au încercat să evadeze sau au provocat dezordine în penitenciar.

1.3.4. Regimul condamnaților la închisoare de durată medie și de scurtă durată

Potrivit art. 37. din Legea nr. 254/2013, regimul semideschis se aplică inițial persoanelor condamnate la pedeapsa închisorii mai mare de un an, dar care nu depășește 3 ani. În mod excepțional, natura și modul de săvârșire a infracțiunii, precum și persoana condamnatului pot determina includerea persoanei condamnate în regimul de executare imediat inferior ca grad de severitate.

1.3.5. Regimul condamnaților majori, femei și vârstnici

Din punct de vedere al regimului de detenție, în principiu, femeile condamnate sunt supuse aceluiași tratament ca și ceilalți condamnați. O diferențiere prevăzută în Legea nr. 254/2013 menționează că femeile care execută pedeapsa privativă de libertate nu vor fi folosite la munci grele, executând o muncă potrivită, iar cele care sunt gravide sau au copii mai mici de un an la locul de deținere nu pot lucra mai mult de 8 ore zilnic.

O altă diferențiere este făcută de art. 34 din lege prevede că regimul de maximă siguranță nu se aplică persoanelor condamnate care au împlinit vârsta de 65 de ani și nici femeilor însărcinate sau care au în îngrijire un copil în vârstă de până la un an.

1.3.6. Regimul penitenciar al unor categorii speciale de condamnați

Regimul de deținere examinat pentru diferitele categorii de condamnați la închisoare cuprinde aria deținuților inadaptați social, bolnavi și minori.

SECTIUNEA 2.

Elemente de drept comparat în materia regimurilor de detenție în sistemul penitenciar

2.1. Categorii de instituții penale în materie - pe plan european

Așezămintele destinate executării pedepselor și măsurilor penale diferă de la un stat la altul ca tip, mărime și număr de instituții.

Pe plan european, în raport de competența teritorială, regăsim instituții penale de stat și locale (Danemarca), naționale și districtuale (Norvegia), instituții centrale și regionale (Portugalia), penitenciare districtuale și de district judecătoresc (Italia).

După durata pedepsei de executat există instituții penale pentru pedepse scurte și pentru pedepse lungi (Elveția , Italia, Olanda, Portugalia).

2.2. Modalități de administrarea sistemelor penitenciare

În majoritatea țărilor europene, sistemul se administrează de către Ministerul de Justiție. Sens în care, dacă analizăm din punct de vedere istoric, în Europa Centrală și de Est și în țările Asiei Centrale, sistemul penitenciar a făcut parte din cadrul Ministerului de Interne. De aceea, Consiliul Europei a stabilit ca și condiție de aderare pentru noile state membre transferul responsabilității față de administrația penitenciară de la Ministerul de Interne la Ministerul de Justiție.

2.3. Drepturilor deținuților

Unul dintre cele mai importante drepturi ale unei persoane libere sau private de libertate, din punctul meu de vedere, îl reprezintă acela de a nu fi supus torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante.

Este de notorietate faptul că violența este un element inerent al vieții de zi cu zi. Omul, însă, spre deosebire de celelalte vietăți ale planetei este posesorul conștiinței, acelui element preeminent care-i conferă o notă de superioritate.

Conștientizând efectul profund negativ al utilizării forței fizice sub orișice formă în procesul de soluționare a crizelor și divergențelor interpersonale sau interstatale, omenirea a încercat în repetate rânduri să scoată în ilegalitate fenomenul războiului - ca formă superlativă de manifestare a violenței.

2.4. Reflecții asupra specificității sistemului penitenciar din Statele Unite ale Americii

Majoritatea instanțelor americane recunosc dreptul persoanelor private de libertate la petiționare, dar în contradictoriu au acordat administrației penitenciarului dreptul de a refuza discreționar deținuților să corespundă cu alți deținuți, deseori pe motivul că asemenea acțiuni țin de funcționarea administrativă, curtea refuzând să intervină.

SECȚIUNEA 3

Etica și deontologia personalului penitenciar

3.1. Principiile care guvernează conduita profesională a funcționarilor publici din sistemul administrației penitenciare

Un rol destul de important în ceea ce privește garantarea păstrării unui echilibru social și de formare a unei atitudini corecte a deținuților față de valorile sociale, față de ordinea de drept și față de regulile de conviețuire socială îl reprezintă personalul penitenciar.

3.2. Reguli privind relaționarea și comunicarea dintre cadrele penitenciarului și deținut

Relaționarea personalului din penitenciar cu deținuții este determinată de scopurile detenției și are la bază principiul respectului reciproc, umanismului și respectării stricte a legii.

3.3. Deontologia lucrătorului din sistemul penitenciar în relația cu diferite categorii de persoane private de libertate

Mediul carceral, în prima fază, impune integrarea și adaptarea persoanei private de libertate la un anumit stil de viață, acționat de legi cu totul aparte, iar pentru stabilirea de relații interumane, personalul penitenciar joacă un rol primordial.

3.4. Impactul faptelor de corupție săvârșite de către personalul penitenciar față de persoanele private de libertate

Corupția în penitenciar, ca și impact nu doar asupra deținuților, cât și asupra societății, favorizează riscurile și vulnerabilitățile din sistem și aduce atingere credibilității acestei instituții pe plan intern și internațional.

Corupția este considerată de către organizațiile criminale o strategie cheie pentru întărirea mijloacelor de acțiune proprii și pentru diminuarea eficacității instituțiilor competente în aplicarea legii¹³.

---

¹³ Ioan Dascalu, Nicolae Ghinea, Florin Popa, Bogdan Ciobanu, Cătălin Șerban, Combaterea corupției, Editura Sitech, Craiova, 2008, p.16.

CAPITOLUL IV CONSECINȚELE ȘI FENOMENELE PRIVĂRII DE LIBERTATE

SECȚIUNEA 1

Consecințele privării de libertate

Ca fenomen social, criminalitatea lezează interesele societății, iar cei care încalcă regulile sunt etichetați ca atare. Sancțiunea pentru aceștia este privarea de libertate, unde deținutul este supus efectelor coercitive ale vieții de penitenciar, având un statut de subordonat față de lege¹⁴. Privarea de libertate în mediul penitenciar constituie pentru orice om o situație de amplă rezonanță în modul său de viață, atât pe durata detenției, cât și după aceea în libertate¹⁵.

SECȚIUNEA 2

Fenomenele psiho-sociologice ale mediului privativ de libertate

2.1. Șocul depunerii (încarcerării)

Privarea de libertate implică mai multe forme, iar din punct de vedere calitativ dă naștere unui fenomen deosebit, și anume șocul încarcerării. Acest lucru determină o gamă complexă de frământări psihice și psihosociale, începând cu criza de detenție manifestată de la închiderea în carapacea tăcerii până la comportamente agresive și autoagresive (sinucideri, autoflagelări). Șocul depunerii se manifestă și prin restrângerea libertăților individuale.

2.2. Percepția deținutului asupra pedepsei și a mediului privativ

În ceea ce privește fenomenul de percepție asupra mediului penitenciar, acesta este determinat de o multitudine de factori - materiali și spirituali; obiectivi și subiectivi; sociali și psihosociale, care numai în corelație și interdependență devin relevanți pentru înțelegerea climatului specific mediului privativ.

---

¹⁴ Ioan Chiș, Dragoș Răzvan Niță, *Fundamente de drept execuțional penal*, Editura A.N.I., București, 2005, p. 122.

¹⁵ Ana Bălan, Emilian Stănișor, Marinela Mincă, *Penologie*, Editura Oscar Print, București, 2003, p. 16 și urm.; Gheorghe Florian, *Fenomenologie penitenciară*, Editura Oscar Print, București, 2003, p. 9 și urm.

2.3. Mediul penitenciar și depresia persoanelor condamnate

Pentru persoana care execută o pedeapsă privativă de libertate, mediul penitenciar pune în ordine două genuri de probleme:

- de adaptare la normele și valorile specifice acestui cadru de viață
- de evoluție ulterioară a personalității sale.

Pentru orice om, privarea de libertate în mediul penitenciar constituie o situație deosebită, cu amplă rezonanță în mediul său de viață, atât pe durata detenției, cât și după aceea, în libertate. Atât timp cât individul se află în locul de detenție, între oameni care - asemenea lui - au comis fapte antisociale, dificultățile cele mai mari sunt localizate în relațiile cu cei din jur.

SECȚIUNEA 3

Activități și programe organizate în instituțiile penale

Scopul programelor organizate în instituțiile penale este de a dezvolta abilitățile mentale și sociale ale deținuților, de a-i pregăti să trăiască și să se adapteze în cadrul comunității, după punerea în libertate, prevenindu-se astfel săvârșirea altor fapte infracționale.

3.1. Formarea profesională

Formarea profesională a persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate se realizează, în funcție de opțiunile și aptitudinile lor, prin cursuri de calificare și recalificare, stabilite de administrația penitenciarului împreună cu Agenția Națională de Ocupare a Forțelor de Muncă sau cu structurile teritoriale ale acesteia.

3.2. Munca

În România, conform noii Legi de executare a pedepselor și a măsurilor judiciare în cursul procesului penal „Persoanele condamnate la pedepse privative de libertate care sunt apte de a munci, cu acordul lor, pot presta o muncă în raport cu calificarea și aptitudinile lor, precum și activitățile necalificate”¹⁶.

---

¹⁶ Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor judiciare în cursul procesului penal, art. 78.

3.3. Asistența psihologică și socială

Asistența psihologică și socială ocupă un loc din ce în ce mai important în procesul de corecție al deținuților, fapt reliefat de majoritatea administrațiilor penitenciare care au completat chestionarul Consiliului Europei.

3.4. Activitățile sociale și culturale

Aceste activități îmbracă o paletă extrem de diversă, care se regăsește în toate instituțiile penale:

- ✓ activități sportive (fotbal, baschet, volei, tenis și tenis de masă, șah, fitness, biliard etc.);
- ✓ concursuri culturale și sportive;
- ✓ activități muzicale (audieri de muzică, coruri, formații);
- ✓ activități teatrale (vizionare și interpretare);
- ✓ concursuri și jocuri care solicită inteligența;
- ✓ întâlniri, seminarii și conferințe;
- ✓ TV și cinema;
- ✓ folclor (cântece și dansuri)

3.5. Educația religioasă

În cadrul penitenciarelor, religia are un rol esențial în viața deținuților. Educația religioasă se regăsește, de asemenea, în toate administrațiile penitenciare și este asigurată de preoți, voluntari și reprezentanți ai cultelor religioase și organizațiilor neguvernamentale.

SECȚIUNEA 4

Reintegrarea socială a condamnaților

Pentru orice om, privarea de libertate în mediul penitenciar constituie o situație deosebită, cu amplă rezonanță în modul său de viață, atât pe durata detenției, cât și după aceea, în libertate¹⁷.

---

¹⁷ Balan, Ana, Stanisor, Emilian, Minca, Marinela, *Penologie*, Editura Oscar Print, București, 2002, p. 28.

Pregătirea pentru liberare a deținutului este capătul drumului, este scopul muncii socio-educative, fundamentul activităților cultural-educative desfășurate în penitenciar, care urmărește un singur obiectiv: să arate deținutului mijloacele posibile în privința creșterii capacității sale de reinsertie socială.

4.1. Munca în penitenciar - mijloc de reintegrare socială a condamnaților

Munca reprezintă un drept al celui condamnat, contribuind nu numai la păstrarea integrității sale psihice și fizice, dar și la posibilitatea de a se reintegra în societate după liberare.

4.2. Contactul persoanelor private de libertate cu lumea exterioară

Regulile europene pentru penitenciare REC (2006)² prevăd că deținuților li se va permite să comunice, cât de des posibil, prin corespondență, telefon sau alte mijloace de comunicare cu familiile lor, terțe persoane și reprezentanții organismelor exterioare, precum și să primească vizite de la aceste persoane¹⁸.

4.3. Asistența religioasă a persoanelor private de libertate

În cadrul Regulilor penitenciare europene transpare ideea că la baza regulilor cu privire la respectarea religiei ceea ce contează este responsabilitatea personală a condamnatului.

CAPITOLUL V

STUDIU DE CAZ: DINAMICA ACTIVITĂȚII SISTEMULUI PENITENCIAR REFLECTATĂ ÎN RAPOARTELE ANP, CPT și APADOR-CH

Ultimul capitol al tezei de doctorat are la bază un studiu de caz cu privire la condițiile precare din unitățile de detenție, impactul asupra drepturilor deținuților, analize statistice și punctele de vedere, atât obiective, cât și subiective ale reprezentanților acestor categorii de persoane, în ceea ce privesc constatările făcute de ei în mediul carceral.

---

¹⁸ Art. 24 din regulile europene REC (2006)².

CONCLUZII SI PROPUNERI DE LEGE FERENDA

Deși sistemul Curții este larg cunoscut ca un garant al drepturilor omului, condițiile de admisibilitate ale unei plângeri și drepturile protejate de acesta nu sunt suficient de bine cunoscute. Numai o mica parte din totalul plângerilor împotriva României au fost declarate admisibile, acest lucru relievănd o slabă cunoaștere a mecanismului CEDO. Mai mult decât atât, începând cu anul 2010, CEDO a inițiat un proces de reformă, tocmai din cauza numărului mare de plângeri pe care le primește, prin adăugarea unui nou criteriu de admisibilitate (Protocolul nr.14) și înființarea unei proceduri filtru, aplicat la început numai pentru țările cu număr mare de plângeri, inclusiv România.

Pe baza acestei motivații, consider ca informarea este necesară nu doar în rândul petenților, ci și în rândul practicienilor, iar o **propunere de lege ferenda** vizează inițierea unei campanii de informare pentru cetățeni, a unui program de perfecționare a practicienilor și adoptarea și implementarea unor planuri de acțiune relevante și eficiente, întărind astfel sistemul de protecție a drepturilor omului.

BIBLIOGRAFIE

I. Cursuri, tratate, monografii

- Akandji-Kombe Jean-Francois- „Obligațiuni pozitive în virtutea Convenției europene a Drepturilor Omului - Ghid pentru punerea în aplicare a Convenției europene a Drepturilor Omului, Seria Manuale privind drepturile omului nr.7”, Council of Europe 2006;
- A. Gouron-Mazel, Convention europeenne des droits de l'homme. Application parle juge franc;ais, Editura Litec, Paris, 1998;
- Androne Nicolae, „Accesul persoanelor la Curtea Europeană a Drepturilor Omului”, Regia Autonomă Monitorul Oficial, București, 2001;
- Bala Ioan, “Evoluția sistemului de executare a pedepselor privative de libertate în dreptul românesc”, Editura Universul Juridic, 2011;

- Bălan, Emilian Stănișor, Marinela Mincă, „Curs de penologie”, Editura Oscar Print, București, 2002;
- Bălan Ana, Emilian Stănișor, Marinela Mincă, „Penologie”, Editura Oscar Print, București, 2003;
- Bărbulescu Paul, Cloșcă Ion și alții, „Dicționar diplomatic”, Editura Politică, București, 1979;
- Bârsan Corneliu, „Convenția Europeană a Drepturilor Omului - Comentariu pe articole”, Vol.1 și 2, Editura All Beck, București, 2005-2006;
- Bârsan Corneliu, Eftimie Marius „Convenția Europeană a Drepturilor Omului” Editura Hamangiu, București, 2006;
- Bârsan Maria, „Integrarea economică europeană”, Vol. I, Editura Carpatica, Cluj-Napoca, 1995;
- Berceanu B. Barbu, „Cetățenia – Monografie juridică”, Editura ALL Back, București, 1999;
- Berger Vincent „Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului” – IRDO, București 1998;
- Beygo Tanner - „Spre o Curte Europeană unică a Drepturilor Omului” – Revista „Drepturilor omului”, anul V, nr. 3/1995;
- Bogdan Dragoș, Selegan Mihai, Roșianu Claudia și alții - „Drepturi și libertăți fundamentale în jurisprudența Curții europene a drepturilor Omului”, Editura ALL Beck, București, 2005;
- Bogdan. T., Santea I., Cornianu R., „Comportamentul uman în procesul judiciar”, Editura Serviciul Editorial M.I, București, 1983;
- Bolintineanu Alexandru, Năstase Adrian, „Drept Internațional Contemporan”, R.A. „Monitorul Oficial”, București, 1995;
- Buergenthal Thomas, Weber Renate, „Dreptul Internațional al Drepturilor Omului”, Editura All, București, 1996;
- Butoi Ioana-Teodora, Butoi Tudorel, „Psihologia judiciară”, Editura Fundației „România de Mâine”, București, 2003;
- Butoi Tudorel, „Criminali în serie. Psihologia crimei”, Editura Phobos, București, 2005;

- Charpentier Jean, „Institutions internationales”, Ed. Dalloz, 1991;
- Chevalier M.I.J., „Cours d’histoire des Idées Politiques”, Paris, 1957;
- Chiriță Radu, „Convenția europeană a drepturilor omului –comentarii și explicații” vol. I și II, Ed. C.H.Beck, București 2007;
- Chiș Ioan, Dragoș Răzvan Niță, „Fundamente de drept execuțional penal”, Editura A.N.I., București, 2005;
- Chiș Ioan, „Umanismul dreptului execuțional românesc. Acordarea drepturilor în mediul penitenciar”, Editura Hamangiu, 2007;
- Chiș Ioan, Dragoș Răzvan Niță, „Fundamente de drept execuțional penal”, Editura A.N.I., București, 2004;
- Ciucă Aurora, „Protecția internațională a drepturilor omului”, Editura Fundația Axis, Iași, 2004;
- Cloșcă Ionel, Suceavă Ion, „Tratat de drepturile omului”, Editura Europa Nova, 1995;
- Cloșca Ionel, Suceavă Ion – Tratat de drepturile omului, Editura a II-a, Editura Vis Print, București 2003.
- Coman Florian, Purdă Nicolae, „Protecția juridică a drepturilor omului”, Editura Era, București, 1999;
- Constantinescu M., Deleanu I., Iorgovan A., Muraru I., Vasilescu E., Vida I., „Constituția României – comentată și adnotată”, București, 1992;
- Danilet Cristi, „Corupția și anticorupția în sistemul juridic”, Editura C.H. Beck, București, 2009;
- Dascalu Ioan, Nicolae Ghinea, Florin Popa, Bogdan Ciobanu, Cătălin Șerban, „Combaterea corupției”, Editura Sitech, Craiova, 2008;
- Delperée Francis, „Le mediateur”, Editura Bruylant, Bruxelles, 1995;
- Demeter I., „Declarația drepturilor omului. Schiță istorică”, Editura politică, București, 1964;
- Demetrescu Radu „Drepturile omului, dezvoltare, democrație în dezbaterile Conferinței Mondiale a Drepturilor Omului și Forumului ONG – Viena 1993;
- Demetrescu Radu „Tradiții ale Drepturilor omului, în România”;

- Diaconescu Horia - „Violența și efectele sale în dreptul roman” , Editura AIUS, Craiova 1995;
- Diaconu Ion, „Minoritățile – identitate, egalitate”, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București, 1998;
- Diaconu Ion, „Drepturile omului în dreptul internațional contemporan – Manual”, Editura Lumina Lex, București, 2001;
- Diaconu Ion „Drepturile omului” – IRDO, București, 1993;
- Diaconu Nicoleta, „Protecția juridică a drepturilor omului” Editura Universul Juridic, București, 2007;
- Diaconu Nicoleta, Marcu Viorel – „Drept comunitar. Parte Specială. Politici comunitare”, Editura Lumina Lex, București, 2003;
- Diaconu Nicoleta, Marcu Viorel - „Documente de drept internațional public adaptate la nivel european - Culegere” Editura Lumina Lex, București, 2002;
- Drăganu Tudor, „Declarațiile de drepturi ale omului și repercusiunile lor în dreptul internațional public”, Editura Lumina Lex, București, 1998;
- Duculescu Victor, „Protecția juridică a drepturilor omului - mijloace interne și internaționale”, Editura Lumina Lex, București, 1998;
- Duculescu Victor, Luncan Victor – „Drepturile omului”, Editura Lumina Lex, 1999;
- Duculescu Victor, „Protecția juridică a drepturilor omului”, Editura Lumina Lex, București, 1994;
- Duculescu Victor, Constanța Călinoiu, Georgeta Duculescu, „Drept constituțional comparat”, Editura „Lumina Lex”, București, 1996;
- Duculescu Victor, „Protecția juridică a drepturilor omului”, Editura Lumina Lex, București 2008;
- Duțu Mircea, „Dreptul internațional și comunitar al mediului”, Editura Economică, București, 1995;
- Ecobescu Nicolae, Filip Anda, Micu Nicolae (IRSI) și Hageopol Mirella, Nitelea Mariana, Ecobescu Sandra (CID- CE) - „Manualul Consiliului Europei” – Centrul de Informare și Documentare al Consiliului Europei la București, București 1999;

- Ecobescu Nicolae, Filip Anda, Micu Nicolae (IRSI) și Hageopol Mirella, Nitelea Mariana, Ecobescu Sandra (CID- CE) - „Manualul Consiliului Europei” – Centrul de Informare și Documentare al Consiliului Europei la București, 1999;
- Economu Radu - „1931: O Charta a libertăților” – în „Magazin istoric”, anul XV, nr. 10, oct 1986;
- Fecioru Ionel, „Libertatea de circulație între deziderat și realitate”, Editura Ministerului de Interne, București, 2000;
- Filipescu P. Ion, Fuerea Augustin, „Drept Instituțional Comunitar European”, Editura Actami, București, 1999;
- Floca Ioan, „Din istoria dreptului românesc”, II, Sibiu, 1993.
- Florian Gheorghe, „Fenomenologie penitenciară”, Editura Oscar Print, București, 2003;
- Fuerea Augustin, „Introducere în problematica dreptului internațional al drepturilor omului”, Editura Era, București, 2000;
- Gabriel Silviu Barbu, Alexandru Șerban, *Drept executiv penal*, Editura All Beck, București, 2005;
- Gânju T., “Discurs despre morală”, Editura Junimea, Iași, 1981;
- Geamănu Grigore, „Drept Internațional Contemporan”, Vol. I, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1975;
- Georgio del Vechio, „Diritto naturale e unità europea, Roma, 1959;
- Giorgio del Vecchio, „La Declaration des droits de l’Homme et du citoyen dans la révolution française”, Ed. Negard, Deuxième édition, 1979;
- Gheorghe F., „Psihologia penitenciară”, Editura Oscar Print, București 1996;
- Golu Mihai, „Fundamentele psihologiei” (Vol. II), Editura Fundației România de Măine, București, 2000;
- Hugo Grotius, „Despre dreptul războiului și al păcii”, Editura Științifică, București, 1968;
- Hurdubaie Ioan, „Spațiul penal paneuropean din perspectiva Consiliului Europei”, Editura Universal Pan, București, 1999;

- Jinga Ion, „Uniunea Europeană – realități și perspective”, Editura Lumina Lex, București, 1999;
- Jinga Ion, Popescu Andrei, „Integrarea Europeană – Dicționar de termeni comunitari”, Editura Lumina Lex, București, 2000;
- Jonathan Gerard Cohen, „Droit de l’homme en France”, Editura Nagel, Strasbourg, 1985;
- J Robert, Droits de l’homme et libertes fondamentals, Editura Montchrestien, Paris, 1996.
- Leicu Corina, „Drept comunitar”, Editura Lumina Lex, București, 1998;
- Leicu Corina, Leicu Ioan, „Instituțiile comunitare”, Editura Lumina Lex, București, 1996;
- Lunčan Victor, Duculescu Victor „Drepturile omului – studiu introductiv, culegere de documente internaționale și acte normative de drept intern” – Partea I și II, Editura Lumina Lex, 1993;
- Iacob Adrian, Drăghici Victor, Gheorghiță Călinescu, „Organizarea executării pedepsei cu închisoarea”, Editura Sitech, Craiova, 2008;
- M Delmas-Marty (coord.), „Procedures penales d’Europe”, PUF, Paris, 1995;
- Macovei Monica, “Hotărârile ale CEDO – Culegere Selectivă”, Editura Polirom, 2000;
- Macovei, Monica, „Libertatea și siguranța persoanei: Ghid privind punerea în aplicare a art. 5 al Convenției europene pentru Drepturile Omului”, Chișinău : Consiliul Europei;
- Manolache Octavian, „Drept comunitar. Cele patru libertăți fundamentale. Politici comunitare”, Editura All, București, 1999;
- Manolache Octavian, „Drept comunitar. Instituții comunitare”, Editura All, București, 1999;
- Manolache Octavian, „Drept comunitar. Justiția comunitară”, Editura ALL, București, 1999;
- Marcu Viorel, „Drept Instituțional Comunitar”, Editura Lumina Lex, București, 2001;

- Mazilu Dumitru - „Drepturile omului - Concept, exigente și realități contemporane”, Editura Lumina Lex, București, 2003;
- Mazilu Dumitru - „Echitate și justiție”, Editura Științifică, București, 1972;
- Mazilu Dumitru - Naschitz Anita, M., „Rolul dreptului în afirmarea și dezvoltarea multilaterală a personalității umane, în „Dreptul ca instrument de formare, dezvoltare și ocrotire a personalității umane”, Editura Academiei Române, București, 1973;
- Mazilu Dumitru, „Drepturile Omului – Concept, exigențe și realități contemporane”, Editura Lumina Lex, București, 2000;
- Mazilu Dumitru, „Integrarea Europeană. Drept comunitar și Instituții europene”, Editura Lumina Lex, București, 2001;
- Mazilu Dumitru, „Integrarea Europeană. Drept comunitar și Instituții europene”, Editia a IV-a, Editura Lumina Lex, București, 2006;
- Moca Gheorghe, „Drept internațional public”, UNEX-AZ, Universitatea Romana de Științe și Arte, București, 1992, vol.I;
- Micu Doina, „Garantarea drepturilor omului în practica Curții Europene a drepturilor omului și în Constituția României”, All Beck, București, 1998;
- Mielu Zlate, „Fundamentele psihologiei”, partea a III-a, Hyperion, Bucuresti, 1994;
- Miga-Beșteliu Raluca, „Drept Internațional. Introducere în Dreptul Internațional Public”, Editura ALL, București, 1998;
- Miga-Beșteliu Raluca, „Drept Internațional. Introducere în dreptul internațional public”, Editura ALL, București, 1997;
- Miron Dumitru, Păun Laura, Dima Alina, Băjeanu Violeta, Slăvoiu Ovidiu, „Economia Integrării Europene”, Editura ASE, București, 2001;
- Moldovan Aurel Teodor, „Munca persoanelor condamnate”, Editura Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, București, 1999;
- Moroianu Zlătescu Irina, Demetrescu C. Radu, „Drept Instituțional European”, Editura Olimp, București, 1999;
- Moroianu Zlatescu Irina, Marinache Emil, Șerbănescu Rodica, Oancea Ion - „Principalele instrumente internaționale privind drepturile omului la care România este parte”, IRDO, București, 1999;

- Moroianu Zlătescu Irina, Șerbănescu Rodica (coord.), "Drepturile femeii – egalitate și parteneriat", Institutul Român pentru Drepturile Omului, București, 1997;
- Moroșan Ion, „Reglementarea juridică a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”, Chișinău , Universitatea de Criminologie, 2003;
- Montgomery W.John, „Drepturile omului & Demnitatea Umană”, Editura Cartea Creștină, Oradea, 2004;
- Munteanu Roxana, „Drept european – Evoluție - Instituții - Ordine juridică”, Editura Oscar Print, București, 1996;
- Nădrag Dumitru, „Strategii de creștere a eficienței managementului în penitenciare”, Universitatea Liberă Internațională din Republica Moldova, Chișinău, 2007;
- Năstase Adrian, „Drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale”, Vol. I: Reglementări în dreptul internațional, București, Monitorul Oficial, 1998;
- Năstase Adrian, „Drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale”, Vol. II: Reglementări în dreptul intern al unor state europene, București, Monitorul Oficial, 1998;
- Năstase Adrian, „Drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale”, Vol. IV: Reglementări în dreptul românesc (1989-1998), București, Monitorul Oficial, 1998;
- Năstase Adrian, „Drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale”, Vol. III, Reglementări în dreptul românesc (1918-1989), București : Monitorul Oficial, 1998;
- Năstase Adrian, „Drepturile omului, religie a sfârșitului de secol”, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București, 1992;
- Năstase Adrian, „România și Noua Arhitectură Mondială”, Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, București, 1996;
- Oancea Ion, „Drept executiv penal”, Editura All Educational S.A., Bucuresti, 1998;
- Osoianu Tudor, „Probleme actuale ale drepturilor omului”, Chișinău, Catedra drept privat, 2002;
- Palmer J.W., Palmer S.E., J.D., „Constitutional Rights of Prisoners”, Anderson Publishing co, Cincinnati, 1999;
- Pop Octavian, „Drept penitenciar – note de curs”, Chișinau, 2005;
- Popa Vasile, Adamescu, „Drepturile omului”, Editura P.U.R., 1994;

- Popa Vasile, Vatca Liviu, „Drepturile omului”, Editura All Beck., București, 2005;
- Popa Vasile, Vată Liviu, „Drepturile Omului” Editura All Beck, București , 2005;
- Popa Vasile, Grecescu Ion, Popeti, „Drepturile omului”, Editura Enciclopedică, București, 1998;
- Popa Vasile, Mihai Gheorghe, „Care sunt drepturile omului și cum le putem noi proteja?”, Editura Helicon, 1994;
- Popescu Andrei, „Dreptul Internațional al Muncii”, Holding Reporter, București, 1998;
- Popescu Andrei, Jinga Ion, „Organizații Europene și Euroatlantice”, Editura Lumina Lex, București, 2001;
- Popescu Andrei, Jinga Ion, „Integrare europeană. Dicționar de termeni comunitari,” Editura Lumina Lex, București, 2000;
- Popescu Corneliu Liviu, „Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului 2004”, Editura C.H. Beck, București, 2006;
- Popescu Corneliu Liviu, „Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului(1999-2002)”, București, All Beck, 2003;
- Popescu Corneliu Liviu, „Protecția internațională a Drepturilor Omului - surse, instituții, proceduri” Editura All Beck, București, 2000;
- Popescu Corneliu Liviu, „Curtea Europeană a Drepturilor Omului și România, Vol. II, Reglementări internaționale”, București, All Beck, 2004;
- Popescu Corneliu Liviu, „Libertatea de exprimare în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului” (1999-2002), București, All Beck, 2003;
- Popescu Corneliu Liviu, „Curtea Europeană a Drepturilor Omului și România: Vol. I - Reglementări interne”, București, All Beck, 2004;
- Popescu Corneliu Liviu „Drepturile de procedură în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (2001-2002)”, București, All Beck, 2003;
- Popescu Corneliu Liviu, „Hotărârile Curții Europene a Dreptului Omului pronunțate în cauzale împotriva României (1998-2002)”, București, All Beck, 2003;

- Popescu Dumitra, Năstase Adrian, „Drept Internațional Public”, Casa de editură și presă „Șansa SRL”, București, 1997;
- Potînga Alexei, Gheorghe Costachi, „Asigurarea drepturilor omului în lume” Chișinău, Epigraf, 2003;
- Predescu Ovidiu, „ Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și influența acesteia asupra dreptului intern”, București, Lumina Lex, 1998;
- Predescu Ovidiu, „Convenția Europeană a Drepturilor Omului - Implicații asupra dreptului penal român”, Editura Lumina Lex, București, 1998;
- Profiroiu Alina, Profiroiu Marius, „Introducere în realitățile europene”, Editura Economică, București, 1999;
- Purdă Nicolae, Nicoleta Diaconu, „Protecția juridică a drepturilor omului”, Editura Universul Juridic, București, 2007;
- Purdă Nicolae, „Protecția Drepturilor Omului – Mecanisme interne și internaționale” , Editura Lumina Lex, București, 2001;
- Rachieru Adina, „Impactul programelor de asistență socială în penitenciar”, Editura Lumen, Iași, 2009;
- Selejan-Gutan Bianca, Rusu Horatiu Alexandru, „ Hotărârile CEDO în cauzele împotriva României (1998-2006)”, Editura Hamangiu, București, 2006;
- Selejan-Gutan Bianca, „Protecția europeană a drepturilor omului” Ediția a-II-a, Editura C.H.Beck, București, 2006;
- Sima Tudora, “Elemente de personologie”, Editura Victor, București, 2004;
- Suceava Ion, Cloșca Ionel “Tratat de Drepturile Omului” Editura Vis Print, București, 2003;
- Ștefan Cristian-Eduard, „Etica și deontologie în sistemul penitenciar”, Editura Pro Universitaria, București, 2013;
- Șută Nicolae, „Integrarea Economică Europeană”, Editura Economică, București, 1999;
- Ținca Ovidiu, „Drept Comunitar general”, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București, 1999;

- V. Berger, „Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului”, IRDO, București, 1998;
- V. Berger, Prefața la „Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului”, a doua ediție în limba română, 1998, IRDO;
- Vida Ioan, „Drepturile Omului în Reglementări Internaționale”, Editura Lumina Lex, București, 1999;
- Voicu Marin, „Ultima speranță pentru o justiție deplină – Curtea Europeană a Drepturilor Omului”, Editura Juridică, ediția I;
- Voicu Marin, „Prefața la „Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului” – prima ediție în limba romana, 1997, IRDO, București;
- Voicu Marin – „Prefață la Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului”, de Vincent Berger, Editată de I.R.D.O. Buati, 1998, ediția a II-a;
- Voicu Marin, „ Protecția Europeană a Drepturilor Omului - Teorie și jurisprudență” – Editura Lumina Lex, București, 2001;
- Voicu Marin, „Curtea Europeană a Drepturilor Omului”, Editura Juridică, București, 2001;
- Vrabie Geneveva, „ Organizarea politico-etatică a României. Drept constituțional și instituții politice”, Editura „Cugetarea”, Iași, 1997;
- Zaharia Victor, Valeriu Turcan, Silvia Romanciuc, „Instruirea in domeniul drepturilor omului a colaboratorilor din sistemul penitenciar”, PNUD Moldova, 2008;
- Zamfir Cătălin, Lazăr Vlăsceanu (coordonatori), „Dicționar de sociologie”, Editura Babel, București, 1998;
- Zidaru Petrache, Legea 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, Editura Hamangiu, București, 2008;
- Zidaru Petrache, „Drept penitenciar. Tratament penitenciar. Regimul penitenciar. Practica penitenciară”, Editura Universul Juridic, București, 2001;
- Zlătescu Irina Moroianu, Emil Marinache, Rodica Șerbănescu, Ion Oancea, „Principalele instrumente internaționale privind drepturile omului la care România este parte”, IRDO, București 1999, Vol. I – Instrumente universale; Vol. II – Instrumente regionale;
- Zlătescu Moroianu, Stoica Ion, „Carta Socială Europeană”, IRDO, București, 1998;

- Zlătescu Victor Dan, Moroianu Zlătescu Irina, „Drepturile omului în acțiune”, IRDO, Bucuresti 1994;
- Zorgbibe Charles, „Construcția europeană – trecut, prezent, viitor”, Editura Trei, București, 1998;

II. Studii, articole și alte publicații

- „Activités de l’O.N.U. dans le domaine des droits de l’homme”, Nations Unies, New York, 1986;
- Antoniu George, „Implicații asupra legii penale române a Convenției Europene a Drepturilor Omului”, în revista „Studii de drept românesc” nr. 4/1992;
- Arthur J. Lurigio- „People With Serious Mental Illness in the Criminal Justice System: Causes, Consequences, and Correctives”;
- Băcioiu I., „Deținuți reveniți în penitenciar” - subiect de analiză și particularizare a activităților reeducative, în „Buletinul penitenciar nr. 1/1982”;
- Bărbulescu D., „Educația prin muncă”, în „Domenii ale pedagogiei”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983;
- Bontaș I., “Întreprinderea productivă ca factor educativ”, în” Domenii de pedagogie”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981;
- Bulai C., “Individualizarea pedepselor”, în “Explicatii teoretice ale codului penal roman”, vol.II, Bucuresti, Editura Academiei, 1970;
- Cauia Alexandru, „Dreptul și obligația corelativă a combatantului de a nu fi supus și de a se abține de la aplicarea torturei și tratamentelor inumane și degradante”, Revista Studii Juridice Universitare, nr. 3-4, 2009;
- Conference of the representatives of the Governments of the Member States, Bruxelles, 22 decembrie 2000, Doc. SN/533/1/00, Treaty of Nice, Provisional text aprobed by the Intergovernmental Conference on instituțional reform;
- Conseil de l’Europe, „Consiliul Europei și Protecția Drepturilor Omului”, Strasbourg, 1991;
- Corneliu Bîrsan, „Comisia Europeană a Drepturilor Omului”, în „Lumea în care trăim”, Editura Dacia Europa Nova, Lugoj, 1998;

- Corneliu Bîrsan, „Comisia Europeană a Drepturilor Omului – locul și rolul ei în cadrul protecției internaționale a drepturilor omului”, în „Revista Română de Drept Umanitar”, nr. 1/1998;
- Corneliu Bîrsan, „Noul sistem european de protecție a drepturilor omului”, în „Revista Română de Drept Umanitar”, nr. 1/1998;
- Christy A. Visher și Jeremy Travis- „Life on the Outside: Returning Home after Incarceration”;
- Danilet Cristi, “Standardele de la Bangalore privind conduita judiciară”, București, 2009;
- De Reels, „Impartialite et justice penale”, Editura Cujas, Paris, 1997;
- De Schutter, S. van Drooghenbroeck, „Droit international des droit de l'homme devant le juge national”, Editura Larcier, Bruxelles, 1999;
- "Decisions et Raports de la Commision europeenne des droits de l'homme" nr. 22;
- Duculescu Victor, „Tratatul de la Nisa și reforma instituțională a Uniunii Europene”, în Revista de Drept Comercial nr. 3/2001;
- E.I.Daes, „La condition de l individu et le droit international contaemporaine”, Doc.O.N.U., 1998;
- F. Caporti, „Study on the Rights of Person belonging to Ethnic, Religions and Linguistic Minorities”, United Nations, New York, 1991;
- F. Gheorghe, „Mediul penitenciar”, în Revista de știință penitenciară nr. 1/1996, București;
- F. Tulkens, H.D. Bosly, „La notion europeenne de tribunal independant et impartial. La situation en Belgique”, în "Revue de sciences criminelles et de crimonologie", 1990;
- Garcia Mendez E., „Principalele probleme referitoare la copii aflați în detenție”, în Revista penitenciară, nr. 3-4, 1995;
- Godeanu A., „Cunoașterea climatului interuman din penitenciar”, în Buletinul penitenciar nr. 2/1986;
- „Handbook for prison leaders. A basic training tool and curriculum for prison managers based on international standards and norms”, UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME, 2010;

- H. H. Jescheck, En hommage à Jean Constant, Liege, 1971;
- „Hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului – Culegere selectivă”, Editura Polirom, București, 2000;
- J. Callewaert, De fausse vraie neutralite politique, în "Revue trimestrielle des droits de l'homme", 2000;
- J. Figueiredo Dias, M.1., Antunes, La notion europeenne de tribunal independant et impartial. Une approche a partir du droit portugais de procedure penale, în "Revue de sciences criminelles et de crimonologie", 1990;
- J. Pradel, La notion europeenne de tribunal independant et impartial selon le droit francais, În "Revue de sciences criminelles et de crimonologie", 1990;
- Karel Vasak, Redacteur général, „Les dimensions internati destiné a l’enseignement des droits de l’homme dans les universités”, UNESCO, Paris, 1978;
- „Le Conseil de l’Europe – Activités et réalisations”, Strasbourg, 1998;
- Lionel Jospin: „Opinii privind viitorul Uniunii Europene extinse” - Extrase din discursul premierului francez, Lionel Jospin, difuzat de site-ul MAE din Franța, la 28 mai 2001;
- Luzius Wildhaber, Președintele C.E.D.O., "Reflecții asupra primului an de funcțiune a noii Curți Europene a Drepturilor Omului", în „Millenium Lectures”, Editura Basil S. Markesinis, Hast Publiching, Oxford-Postland Ore, 2000;
- Marc-André Eissen, „Statutul Convenției și dreptul penal”, publicat în „Droit de l’home en France”, Ed. Nagel, Strasbourg, 1985;
- Maria Dvoracek, Începuturile regimului penitenciar, în Istoria dreptului românesc, vol. II, Partea întâi, Editura Academiei Române, București, 1984;
- Mitrofan N., “Aspecte privind relația etic-juridic-psihologic”, în Revista penitenciară nr. 3, București, 1995;
- Nicolae Iorga, Studii și documente, XXII;
- "Noua Curte Europeană a Drepturilor Omului: de la o jurisprudență la alta", studiu publicat în lucrarea "Melanges en Hommage a Louis Edmond Pettiti", Editura Bruylant, Bruxelles, 1998;
- "Nul n' est cence ignorer la jurisprudence" în "Protection des droits de l'homme: la dimension europeenne", Melanges Wiarda, Cologne, 1988;

- Olivier Jacot-Guillarmod "Autonomie procedurale des Etats (articles 6, 13,26 et 53 C.E.D.H.): de l'apport possible de la Jurisprudence de Luxembourg a celle de Strasbourg", în "Melanges en l'honneur du President Rolv Ryssdal", 1999;
- Olivier Jacot-Guillarmod - judecător federal elvețian, "La nouvelle Cour europeenne des droits de l'homme dans la perspective du juge national", noiembrie 1998;
- P. de Fontbressin, La neutralite du juge, În Le proces equitable et la protection juridictionnelle du citoyen, Bruylant, Bruxelles, 2001;
- P.-H. Bolle, La notion helvetique de tribunal independant et impartial, în "Revue de sciences criminelles et de crimonologie", 1990;
- P. Lambert, La restitution aujuge de son râie d'arbitre, în "Revue trimestrielle des droits de l'homme", 1996;
- P. Martens, La tyrannie de l'apparence, în "Revue trimestrielle des droits de l'homme", 1996;
- Popescu A., Gh. Brehoi, „Consiliul Europei – Un Consiliu pentru întreaga Europă?”, în „Mărturii despre azi” nr. 27, București, 1992;
- Popescu A., Gh. Brehoi, „Influența convențiilor și acordurilor elaborate în cadrul Consiliului Europei asupra legislației muncii și protecției sociale”, în „Dreptul” nr. 3/1993;
- „Programul de guvernare pe perioada 2001-2004”, Capitolul XII: „Pregătirea României pentru Aderarea la Uniunea Europeană”;
- R. Koering-Joulin, La notion europeenne de tribunal independant et impartial au sens de l'article 6 par. I de la Convention europeenne de sauvegarde des droits de l'homme, în "Revue de sciences criminelles et de crimonologie", 1990;
- „Raporturile dintre Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Pactul Națiunilor Unite asupra drepturilor civile și politice” în „Regionalism și Universalitate în dreptul internațional contemporan”, Pedone, Paris,1977;
- Rigoberta Munchu, „O problemă de identitate”, în, „Revista Română de Drept Umanitar”, Nr. 2/1993;
- „Riscuri și vulnerabilități legate de starea financiară a angajaților sistemului penitenciar”, Administrația Națională a Penitenciarelor;

- Rudolf Benhardt, „Necesitate et role d 'une juridiction constitutionnelle nationale du point de vue de la Convention Europeenne des droits de l'homme”, comunicare prezentată la Simpozionul internațional din 13 iunie 1998 pe tema „Reforma justiției”, Lausanne, 1999;
- Ruse M., „Planificarea și organizarea activităților productive cu deținuții”, în Buletin Penitenciar nr. 4/1983;
- Rusu-Gheorghe C. (coordonator), „Cauzele revenirii în detenție a unor infractori care au executat pedeapsa închisorii”, în “Buletin Penitenciar nr. 2/1985”;
- Sterian D., “Măsurile disciplinare și recompensele în sprijinul îmbunătățirii disciplinei”, în “Buletin penitenciar”, 1986;
- T. Weigend, La notion de tribunal impartial et independant en Republique federale d'Allemagne, în "Revue de sciences criminelles et de criminologie", 1990;
- Tanner Beygo, „Spre o Curte Europeană unica a Drepturilor Omului”, Revista „Drepturilor Omului” nr.3, Bucuresti, 1995;
- Tribunalul federal elvețian, decizia „Alfa c. Ligier și Diffusia”, în "Revue de I 'arbitrage", 1989;
- „Un concept românesc al Europei Federale III” – studiu realizat de Președintele Adunării Parlamentare a OSCE Adrian Severin și cunoscutul politolog Gabriel Andreescu, recompensat recent cu premiul I de către Open Society Foundation – în Ziarul „Ziua” din 7 iunie 2001;
- Van Compernelle, Evolution et assouplissement de la notion d'impartialite objective, în "Revue trimestrielle des droits de l'homme", 1994;
- Vulpescu Al., „Educația prin muncă și pentru muncă”, în Buletin Penitenciar nr. 2/1985;
- „Women 2000 – An investigation into the Status of Women’s Rights în Central and South-Eastern Europe and the Newly Independent States”, International Helsinki Federation for Human Rights (IHF);
- William Jefferson Clinton, „Mesaj privind Starea Lumii”, Davos, ianuarie 2000;
- Zidan Meriboute, „Drepturile omului și dreptul umanitar în abordarea islamică”, în „Revista Română de Drept Umanitar”, Nr. 1/1994.

III. Acte și documente

- Actul Final de la Helsinki, al CSCE, semnat la 1 august 1975;
- Actul Unic European din 1987;
- Carta Fundamentală a Drepturilor Omului în Uniunea Europeană, dec. 2000;
- Constituția României din anul 2003 - forma republicată a Constituției României din 1991;
- Convenția Europeană a Drepturilor Omului, adoptată la Roma, la 4 noiembrie 1950;
- Declarația Omului și ale Cetățeanului;
- Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 10 decembrie 1948;
- Decretul-lege din 26 dec. 1989, publicat în M. Of. nr. 7/30 decembrie 1989;
- Decretul-lege nr. 7 din 31 dec. 1989, publicat în M. Of. nr. 9/31 dec. 1989;
- Decretul-lege nr. 8/31 decembrie 1989, publicat în M. Of. nr. 9/31 decembrie 1989;
- Decretul-lege nr. 6 din 7 ianuarie 1990, publicat în M. Of. nr. 4 din 8 ianuarie 1990;
- Decretul-lege nr. 10 din 8 ianuarie 1990, publicat în M. Of. nr. 6 din 10 ianuarie 1990;
- Decretul-lege nr. 92 din 14 martie 1990, publicat în M. Of. nr. 35 din 18 martie 1990;
- Decretul nr. 212 din 31 octombrie 1974, publicat în, „*Buletinul Oficial*” nr. 146/1974;
- Documentul O.N.U. din 1957;
- Ghidul de punere în aplicare a Codului de etică și deontologie polițienească, Poliția Română, 2006, publicat;
- Hotărârea Guvernului nr. 518 din 12 mai 1990, publicată în M. Of. nr. 70/15 mai 1990;
- Legea nr. 20 din 9 octombrie 1990, publicată în M. Of. nr. 112 din 10 octombrie 1990;
- Legea nr. 32 din 16 noiembrie 1990, publicată în M. Of. nr. 128 din 17 noiembrie 1990;

- Legea nr. 30/18.05.1994 publicată în M. Of. nr.130/94;
- Legea nr. 30 din 18 mai 1994, publicată în M. Of. nr. 135 din 31 mai 1994;
- Legea nr. 79 din 6 iunie 1995, publicată în M. Of. nr. 147/1995;
- Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, publicată în Monitorul Oficial nr. 514 din 14 august 2013;
- Legea 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor ;
- Legea nr. 39 din 2005 privind ratificarea Protocolului nr. 14 al CEDO;
- Normele CPT, Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante, Consiliul European, 2010;
- Noul Cod de procedura penala;
- Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, adoptat de Adunarea Generală a ONU la 16 decembrie 1966;
- Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice, adoptat de Adunarea Generală a ONU la 16 decembrie 1966;
- Recomandarea nr. 1469 din 2000, intitulată „Mame și copii în închisoare”, Consiliul European;
- Recomandarea CM/Ree/(2008)11 a Comitetului de Miniștri a Consiliului European privind Regulile europene pentru delincvenții minori care fac obiectul unor sancțiuni sau măsuri;
- Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal;
- Regulile europene REC (2006) 2;
- Regulile penitenciare europene;
- Rezoluțiile Consiliului Economic și Social 1235 (LXII) din 06 iunie 1967 și 1503 (LXVIII) din 27 mai 1970;
- Statutul Consiliului European a fost adoptat la Londra la 5 mai 1949;
- Tratatul de la Paris din 1951, instituind Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO);
- Tratatul de la Roma din 1957, instituind Comunitatea Economică Europeană (CEE) și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (CEEAA);
- Tratatului de la Maastricht din 1993, asupra Uniunii Europene;

- Tratatul de la Amsterdam din 1997;
- Tratatul de la Nisa din 2000;
- „10 Principii de bază ale Legii de sănătate mintală”, document elaborat de ,
Organizația Mondială a Sănătății.

IV. Internet web site

- <http://www.mie.ro>
- <http://www.cpt.coe.int/en/states/rom.htm>
- <http://www.apador.org>
- www.dreptonline.ro.
- <http://www.inm-lex.ro>.
- <http://www.infoeuropa.ro>
- <http://www.europa.eu.int>
- <http://www.bojariu.tripod.com>
- <http://www.coe.fr/index.asp>
- <http://www.cecidmd.org/>
- <http://domino.kappa.ro/mae/politica.nsf/Organizatii>
- <http://www.netsoft.ro/mcane/cer.htm>
- <http://www.ael2001.md/document1.htm>
- http://www.senat.ro/ROMANA/dep_pol_ext
- <http://www.dcbuc.at/humrgh.htm>
- <http://europe.org.ro>
- http://www.romhome.org/consiliul_europei/
- <http://flux.press.md>
- <http://www.cotidianul.ro>
- [http://domino.kappa.ro/mae/home.nsf/Toate/osce/\\$File/osce1.htm](http://domino.kappa.ro/mae/home.nsf/Toate/osce/$File/osce1.htm)
- <http://www.eurochips.org/recommended-reading/legislative-documents/european-prison-rules/>
- <http://www.osce.org/publications>

- http://www.rroma.ro/romanian/gov_whitepaper.htm
- <http://www.mapn.ro/politicaaparare/romania.htm>
- <http://www.ici.ro/romania/news>
- <http://www.presidency.ro>
- <http://www.oscebih.org/>
- <http://www.ziua.ro/archive/2001/05/09/docs/eveniment.php3>
- http://www.irp.md/item.php?text_id=479
- <http://domino.kappa.ro/mae/presa.nsf>
- <http://www.etuc.org/FUNDRIGHTS/FR/RESOURCE/BillfinRUM.cf>
- <http://euroinfo.cdimm.org/Nisa.html>
- <http://www.kappa.ro/news/palco>
- <http://www.edu.ro>
- <http://www.senat.ro>
- <http://www.romanalibera.com>
- <http://www.fundamental.rights>

..OO..